

CULTURAL MEMORY

Conference Proceedings

КУЛЬТУРНАЯ ПАМЯТЬ

Доклады конференции

КУЛТУРНА МЕМОРИЈА

Зборник на трудови

5-7. 9. 2013

**Скопје
Скопье
Скопје**

v. 1 т. 1

www.cultcenter.net

Cultural Memory
Культурная память
Културна меморија

International Scientific Committee

Boronnikova, Natalya (Perm State Research University)
Georgievskaja-Jakovleva, Loreta (University "Ss Cyril and Methodius")
Koleva, Daniela (University of Sofia)
Miodyński, Lech (University of Poznań)
Panovski, Naum (Poiesis Theatre Project)
Pavlovski, Mishel (University "Ss Cyril and Methodius")
Podmakova, Dagmar (Slovak Academy of Sciences)
Soini, Katriina (University of Jyväskylä)

Международний научний комітет

Бороникова, Наталія (Пермський державний національний дослідницький університет)
Георгиевська-Яковлева, Лорета (Університет св. св. Кирила і Мефодія)
Колева, Даниела (Софійський університет)
Миодинський, Лех (Університет в Познані)
Павловски, Мишел (Університет св. св. Кирила і Мефодія)
Пановски, Наум (Poiesis Theatre Project)
Подмакова, Дагмар (Словацька академія наук)
Соїни, Катріна (Університет Ювяскюля)

Меѓународен програмски комитет

Бороникова, Наталија (Пермски државен истражувачки універзитет)
Георгиевська-Яковлева, Лорета (Універзитет „Св. Кирил и Методиј“)
Колева, Даниела (Універзитет во Софија)
Миодински, Лех (Універзитет во Познањ)
Павловски, Мишел (Універзитет „Св. Кирил и Методиј“)
Пановски, Наум (Poiesis Theatre Project)
Подмакова, Дагмар (Словачка академија на науките)
Соїни, Катріна (Універзитет во Јуваскула)

CULTURAL MEMORY

Conference Proceedings
Skopje, 5-7 September 2013

КУЛЬТУРНАЯ ПАМЯТЬ

Доклады конференции
Скопье, 5-7 сентября 2013

КУЛТУРНА МЕМОРИЈА

Зборник на трудови
Скопје, 5-7 септември 2013

vol. 1 / том 1

Книгоиздателство МИ – АН
Скопје, 2014

Издавач:

Книгоиздателство МИ-АН
Центар за култура и културолошки студии

За издавачот:

д-р Мишел Павловски

Јазична редакција:

д-р Бела Глигорова
д-р Бен Китинг
м-р Николина Нолевска

Печат:

Академски печат

Тираж:

500 примероци

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

316.722(497.7)(082)
930.85(497.7)(082)

INTERNATIONAL CCCS Conference (1 ; 2013 ; Skopje)
Cultural Memory : Conference Proceedings. Т. 1 / First International CCCS
Conference, (Skopje, 5-7 September 2013) = Культурная память : доклади /
Конференции, (Скопье, 5-7 сентября 2013 г.) = Културна меморија : реферати /
Прва меѓународна годишна конференција на ЦККС (Скопје, 5-7 септември
2013). - Skopje : Mi-An, 2014. - 209 стр. : илустр. ; 24 см

ISBN 978-9989-191-29-9

а) Социологија на културата - Цивилизација - Македонија - Зборници
б) Културна историја - Колективна меморија - Македонија - Зборници
COBISS.MK-ID 96685578

CONTENTS
СОДЕРЖАНИЕ
СОДРЖИНА

Angelina Banovikj-Markovska CULTURAL MEMORY AS MEMORY MANIPULATION: BETWEEN PAST EXPERIENCES AND PRESENT VALUES	1
Ли́ла Мороз-Гжелак МАКЕДОНСКИТЕ БЕГАЛЦИ И ПРОЦЕСОТ НА ОБНОВУВАЊЕ НА КОЛЕКТИВНАТА МЕМОРИЈА	9
Vesna Petreska FAMILY MEMORY AND PHOTOGRAPHY	17
Milina Ivanović-Barišić STATE HOLIDAYS AND CULTURE OF REMEMBRANCE IN SERBIA	27
Hasan Işıklı A FESTIVAL FOR THE CITY'S MEMORY?	35
Ivona Orlić CULTURAL MEMORY IN THE ETHNOGRAPHIC MUSEUM OF ISTRIA	45
Nikolina Stojanova WHAT NARRATIVE WILL THE PROJECT "SKOPJE 2014" LEAVE FOR THE FUTURE	55
Страшко Стојановски; Јован Ананиев КУЛТУРНИОТ ТРАНСФЕР КАКО ОСНОВА ЗА ПОЛИТИЧКА МОБИЛИЗАЦИЈА: ТЕОРЕТСКИ ПРЕТПОСТАВКИ ЗА РЕЛАЦИИТЕ ПОМЕЃУ КУЛТУРАТА, ЕТНИЧКАТА ПРИПАДНОСТ И НАЦИОНАЛИЗМОТ	65
Марјан Младеновски МАКЕДОНСКАТА МЛАДИНА ПОМЕЃУ ЕТНИЧКИОТ И НАЦИОНАЛНИОТ ИДЕНТИТЕТ: СОЦИЈАЛНА ДИСТАНЦА VS. МЕЃУЕТНИЧКА ДОВЕРБА	75
Сузана Џамтоска-Здравковска; Јадранка Денкова ИНСТИТУЦИОНАЛНА ВЕБ МЕМОРИЈА	87
Katarina Aladrović Slovaček LANGUAGE IN FOLK RITUALS	101
Катерина Петровска – Кузманова ОБРЕДИТЕ СО МАСКИ И ПОПУЛАРНАТА КУЛТУРА	109

Родна Величковска МАКЕДОНСКОТО ТРАДИЦИОНАЛНО НАРОДНО ПЕЕЊЕ ОД БАЛАДЕН ТИП ..	117
Стојанка – Јана Манева-Чупоска НАРОДНИОТ КОСТУМ И БЕЗ ВО МОДАТА	131
Турчиенко-Kadyrova LETTERS AND AUTOBIOGRAPHY AS A DOCUMENTED VERSION OF THE PAST: A COMPARATIVE ANALYSIS	145
Нель Биельнак НОСТАЛГИЧЕСКИЙ ОБРАЗ РОССИИ В ПРОИЗВЕДЕНИЯХ АЛЕКСАНДРА КУПРИНА ЭМИГРАНТСКОГО ПЕРИОДА	155
Dragica Dragun CULTURAL REMEMBRANCE OF A GIRL	165
Виолетта Стиговна Трофимова РОЛЬ ФРАНЦУЗСКИХ И АНГЛИЙСКИХ ПОЭТЕСС XVII ВЕКА В СТАНОВЛЕНИИ ТРАДИЦИИ ЖЕНСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В РОССИИ	173
Татьяна Николаевна Трофимова ВОСПРИЯТИЕ ИТАЛЬЯНСКОГО МАТЕМАТИКА 18 ВЕКА МАРИИ АНЬЕЗИ В РУССКОЙ ДОРЕВОЛЮЦИОННОЙ ПЕЧАТИ	183
Anna A. Hlaváčová THE UNION OF FLORENCE AND PUSHKIN'S DRAMATIC REPRESENTATION OF TSAR DMITRY	193
Martin Palúch SUBJECTIVE (ALTERNATIVE) HISTORY IN CZECH AND SLOVAK DOCUMENTARY CINEMA AFTER 1989	203

ИНСТИТУЦИОНАЛНА ВЕБ МЕМОРИЈА

Сузана Џамтоска-Здравковска; Јадранка Денкова
Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Македонија

Анстракт: Една од карактеристиките на државните институции е институционалната меморија која се базира врз складирање и чување на податоци, документи и информации, кои се важни од гледна точка на континуитет на институцијата во нејзиното понатамошно работење. Како дел од колективната меморија (колективен збир на факти, податоци, искуства и знаења), институционализираното памтење на организацијата е составен дел на секоја интраорганизациона комуникациска мрежа и се состои од водење различни евиденции за податоци и информации, кои треба да бидат целосни, сигурни и едноставни за употреба. Прашањето што се поставува и што е предмет на овој труд е институционалната веб-меморија, односно колку актуелните веб-страници на министерствата, во Република Македонија, како медиум за трансмисија на знаења и на искуства, ја одразуваат меморијата на институцијата. Поточно, дали и колку официјалните Интернет-сајтови на државните институции содржат податоци за минатото на институцијата - за активностите, постапките, за документите, кои биле донесени и важеле во одредено време, но истовремено ги поставиле и основите за сите идни промени, измени и активности. Дали веб-страниците на министерствата содржат податоци со кои ја негуваат институционалната меморија и со тоа ја негуваат политиката на помнење или, пак, претставуваат одраз на актуелните настани и активности? Дали на веб-страниците на државните институции можеме да го „прочитаме“ минатото на институцијата? Дали постои политика на транспарентност, одразена преку веб-страниците, која овозможува граѓаните да имаат пристап до дигиталната презервација на факти, знаења, концепти и на искуства од минатото или, пак, постои политика на заборавање, со игнорирање на сè што било претходно? Трудот има за цел да даде одговор на овие прашања преку истражување во кое се опфаќаат 15 министерства во Република Македонија. Основниот метод во истражувањето е дескриптивна анализа на актуелните веб-страници на министерствата. Резултатите се во насока на давање придонес за зајакнување на дигиталната компонента на институционалната меморија, нејзина поголема транспарентност и достапност до граѓаните.

Клучни зборови: институционална меморија, веб-меморија, политика на помнење.

I. ВОВЕД

Институционалната меморија, во теоријата позната и како организациона меморија, се базира врз складирање и чување на податоци, документи и информации, кои се важни од гледна точка на континуитет на институцијата. Како колективен збир на факти и на концепти, како и колективно доку-

ментирано знаење, институционалната меморија претставува база на податоци која е резултат на систематско собирање, складирање и пренос на знаења и на информации. Оваа база, или збирка на информации, вклучува сè: од рутински задачи како дневни извештаи, пораки, конференциски повици, меморандуми, записници од состаноците за големи настани, месечни,

годишни извештаи, прес-изданија, објавени референтни материјали, итн. Сè треба да биде документирано и сочувано. Неуспехот да се зачува и да се пренесе институционална меморија, често резултира со недостиг на продуктивност, со губење на вештини, со недостиг на иновации и на континуитет во развојот на институцијата. „Правилата, процедурите, технологиите, убедувањата и културите, се конзервираат преку систем на социјализација и контрола. Тие се преземени преку механизмите на внимание во рамките на мемориската структура. Таквите организациски инструменти не само што ја снимаат историјата туку ја креираат и нејзината идна патека, а деталите на таа патека се во голема зависност од процесот со кој меморијата се одржува и консултира“, (Levitt and March, 1988).

Поврзано со институционалната меморија, во теоријата за организација, долго време се прават обиди да се утврди, кога организациите ќе бидат во можност да добијат релевантни информации од нивната историја (Trinh and Mitchell, 2006). Иако институциите понекогаш можат да учат од нивните минати искуства (Levitt and March, 1988; Huber, 1991, цитирани во Trinh and Mitchell, 2006), знаеме дека организации и поединци често страдаат од губење на меморијата (Benkard, 2000; Оберг, 2000, *ibid*). Според Аргирис (Argyris) и Шон (Schon) (1978:19), знаењето, откритијата, пронајдоците и евалуациите, мораат да бидат вградени во организациската меморија (преземено од Walsh, 1991: 58).

Од информациска гледна точка, постојат три главни фази во формирањето и во преземањето, односно во користењето на меморија:

- Кодирање или регистрирање: примање, обработка и комбинирање на примените информации;

- Чување: создавање на постојана евиденција на кодирани информации;
- Преземање: потсетување или сеќавање: повикувајќи се наназад на складирани информации како резултат на потребата за некој процес или активност (<http://en.wikipedia.org/wiki/Memory>).

Досега, еден од најважните механизми за евиденција во секоја административна организација беше архивата во која како основен проблем се јавува односот помеѓу квалитетот и економичноста. Прашањето што се поставуваше со години наназад, кога технолошкиот напредок и електронското архивирање сè уште не беа навлезени во институциите на системот, беше како да се уреди архивот за списите и предметите во него полесно да се пронаоѓаат, а целата операција на полнење и на вадење информации од него да се организира со најмал трошок. Со развојот на технологијата, со воспоставувањето систем на електронско складирање на податоците, значително е олеснета процедурата, се појавија нови механизми и можности за складирање и воспоставување електронска архива, која во одредена мера, доколку е правилно зачувана и складирана, може да содржи мемориран дел од институционалното работење.

Но, прашањето што се поставува и што е предмет на овој труд е институционалната веб-меморија, односно транспарентноста на институциите во однос на институционалната меморија, преликувана преку видливите механизми на современата технологија. Поточно, колку веб-сајтовите на државните институции ја отсликуваат историјата на институцијата, односно колку актуелните веб-страници на министерствата во Република Македонија, како медиум за трансмисија на знаења и искуства, ја одразуваат меморијата на институцијата. На тој начин доаѓаме

до терминот институционална веб-меморија, кој подразбира електронско веб-складирање на историјата, односно веб-база на податоци која е резултат на систематско собирање, складирање, со цел електронско зачувување и пренос на знаењата и информациите. Институционална веб-меморија, всушност, означува зачувување на меморијата на една институција со помош на можностите на информатичката технологија, коишто нудат нови начини на дигитално складирање на знаење, податоци, информации, документи, на сето она што е историја и обележје на една институција. Притоа, од големо значење е каква е политиката на помнење на одредена институција, односно дали таа политика е одраз на заложбите за зачувување на моментите од историјата на институцијата или е политика на забораване на сè што било порано, што неминовно имплицира на нов и нов почеток на опстојување и на работење на една институција која, всушност, постои со години наназад.

II. МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТАП

Основниот метод во истражувањето е дескриптивна анализа на актуелните¹ и официјални веб-страници на министерствата. Притоа, кога се вели актуелните, се мисли на периодот на истражувањето – јули и август, 2013 година.

Како основа за анализа се поставуваат следните прашања:

- Колку актуелните веб-страници на министерствата во Република Македонија, како медиум за трансмисија на знаења и искуства, ја одразуваат меморијата на институцијата?
- Дали и колку официјалните Интернет-сајтови на државните институции содржат податоци за минатото на институцијата - за

активностите, постапките, за документите, кои биле донесени и важеле во одредено време, но истовремено ги поставиле и основите за сите идни промени, измени и активности?

- Дали веб-страниците на министерствата содржат податоци со кои ја негуваат институционалната меморија и со тоа ја негуваат политиката на помнење или, пак, претставуваат одраз на актуелните настани и активности?
- Дали на веб-страниците на државните институции можеме да го „прочитаме“ минатото на институцијата?
- Дали постои политика на транспарентност, одразена преку веб-страниците, која овозможува граѓаните да имаат пристап до дигиталната презервација на факти, знаења, концепти и на искуства од минатото или, пак, постои политика на забораване, со игнорирање на сè што било претходно?

За да се дојде до одговор на овие прашања, при истражувањето клучни беа три елементи:

1. Постојењето на линк *Архива* на веб-страницата;
2. Постојењето на линк *Историјат*;
3. Постојењето на податоци за поранешните министри;
4. Постојењето на база на документи/стратегии/закони/конкурси/извештаи.

Сето ова е од големо значење во воспоставувањето на механизам за зачувување на меморијата на институцијата. Од значење за трудот е да се спомене дека кога станува збор за електронска архива, не се мисли на архива-писарница во која електронски се зачувува секој допис добиен од граѓаните или пак одговор даден од институцијата (во однос на тоа, во секоја

институција постои, или треба да постои, интерен систем за електронско архивирање на секојдневните списи и дописи), туку се мисли на Архива на документи од минатото, значајни за континуитетот на една институција. Тука спаѓаат законски, подзаконски акти, нормативи, регулативи, правилници, систематизации, меѓународни договори, меморандуми, спогодби итн.

Во трудот се анализирани веб-страниците на 15-те министерства во Република Македонија:

- Министерството за одбрана;
- Министерството за внатрешни работи,
- Министерството за правда,
- Министерството за надворешни работи,
- Министерството за труд и социјална политика,
- Министерството за финансии,
- Министерството за образование и наука,
- Министерството за економија,
- Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство,
- Министерството за транспорт и врски,
- Министерството за здравство,
- Министерството за култура,
- Министерството за локална самоуправа,
- Министерството за животна средина и просторно планирање и
- Министерството за информатичко општество и администрација (формирано во 2008 година).

III. ИСТРАЖУВАЧКИ РЕЗУЛТАТИ

Иако се дел од еден институционален систем, сепак секое од министерствата претставува посебна институција, со свои функции и надлежности и затоа, при анализа на резултатите и при нивното претставување, првично се тргнува од наративен приказ на состојбата за секое министерство одделно.

A. МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА

Линкот *Архива* наведен на веб-страницата не функционира, поточно во периодот на истражувањето (јули – август 2013) на кликувањето на него се добиваше одговор дека не може да се конектира тој дел: *Oops! Google Chrome could not connect to archive.morm.gov.mk (отворено на 28 јули 2013)*. Кога повторно беше отворена веб-страницата на ова министерство, на 11 август 2013, на неа воопшто не постоеше претходнонаведената врска *Архива*. На веб-страницата постои линк за поранешни министри, каде што има приказ со фотографија и со име и презиме и период во кој прикажаните биле министри. Во делот *Галерии* на веб-страницата на Министерството за одбрана, претставени се фотографии и содржини за настани поврзани само со актуелниот министер. Не постојат други содржини или фотографии за минатото на институцијата. Во однос на база на документи/ стратегии/ закони/ конкурси/ извештаи, има линк *Legislative* во кој се наведени Уставот на РМ и законите поврзани со надлежностите на ова министерство.

B. МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ

На насловната веб-страница на ова министерство постои *Архива* во која, почнувајќи од 2002 година, електронски се архивирани соопштенијата, демантите и дневните билтени. Поточно, се отвора архива за секоја година со линкови *Архива соопштенија*, *Архива деманти*, *Архива дневни билтени*. Иако дел од нив не се целосно документирани, односно не се отвораат, како на пример, делот *Архива дневни билтени 2003*, сепак најголем дел од соопштенијата, демантите и билтените од периодот од 2002 па наваму, се запиша-

ни на веб-страницата на институцијата и ѝ се достапни на јавноста. Кај ова министерство, во линкот *За министерството*, посочена е врска кон *Поранешни министри за внатрешни работи*, каде што се наведени информации за поранешните министри - со фотографија, име и презиме и период во кој тие биле министри. Во делот *Легислатива*, наведени се линкови за *Закони и Предложени закони*.

С. МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА

На веб-страницата на ова министерство постои *Архива на новости* во која се наведени соопштенија и известувања. Нивното архивирање датира од 2005 година. За таа година има само 8 соопштенија, но почнувајќи од 2006 година се чини дека поажурно се полни страницата со соопштенија кои електронски се архивираат во овој дел на сајтот. Бројот на соопштенија, огласи, најави и известувања за 2012 е 94, што е во насока на очигледните заложби за зачувување на записите за настаните за активности во министерството. Во однос на претходните министри, за нив не постојат податоци на веб-страницата. Во делот со врска *Документи делумно* има наведено *Стратеги*, *Правилници*, *Деловници*.

Д. МИНИСТЕРСТВОТО ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ

На насловната веб-страница, сосема во горниот дел, поставен е линк *Архива*, но истиот не функционираше во периодот на истражувањето и отворањето на страницата.

Кога ќе се отвори линкот *Министерство*, се отвораат следните линкови:

- Министер
- Заменик-министер
- Државен секретар

- Институт за геостратешки истражувања и надворешна политика
- МНР-Контакти
- Министерство
- Мисија
- Структура
- Дипломатска традиција
- Стратешки план
- Протоколарен список
- Информации од јавен карактер
- Акредитации
- Асистент при патување
- Втор јавен повик за проектни апликации
- Огласи
- Закони.

Во делот *Дипломатска традиција* има кратка содржина која треба да го отслика историјатот на министерството. Во овој дел, технички несредено и непрегледно, е направен обид за наведување на имињата на министрите за надворешни работи во Владата на Република Македонија од осамостојувањето до денес².

Е. МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

На почетната веб-страница на ова министерство нема линк *Архива*. Во делот *За министерството* постојат линкови: *Мисија*, *Други раководни органи*, *Сектори*. На веб-страницата воопшто нема информации за поранешните министри.

Ф. МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

Линк *Архива* не е поставен ни на насловната веб-страница на ова министерство. Во делот *Министерство* постои линк *Историјат* во кој се наведени два линка: *Поранешни министри* и *Илинденско востание и АСНОМ*. Поранешните министри се наведени со име и презиме, период во кој биле минист-

ри и со фотографија. Делот *Илинденско востание и АСНОМ* се состои од две кратки биографии за првите финансиски делегати во модерната македонска историја: Теохар Нешков, задолжен за финансиски работи во Владата на Крушевската република од 2 до 12 август 1903, и Богоја Фотев, кој на Првото заседание на АСНОМ (2 август 1944) бил избран за член на Президиумот на АСНОМ и за прв повереник за финансии³. Без разлика на скудната содржина, треба да се напомене дека ова е единственото министерство коешто на својата веб-страница има линк *Историјат*.

Делот *Министер* се состои од содржина во која се опфатени:

- Биографија
- Говори
- Интервјуа
- Колумни
- ММФ и Светска банка
- Фотогалерија
- Видеогалерија
- Прашајте го Министерот.

Актуелниот министер за финансии, Зоран Ставрски е избран на оваа функција во јули 2009-тата година. Доколку вакви податоци се зачувале и за претходните министри, како и за активностите на институцијата пресликани преку нивните активности, секако дека ќе имаше еден богат *бекграунд* на Министерството, со расположливи податоци за случувањата од минатото, уште повеќе доколку сето тоа е поткрепено со меморирана фото и видеогалерија.

Г. МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

На веб-страницата на Министерството за образование и наука нема линк *Архива*. Во делот *Министерство* има линкови и податоци само за актуелниот министер, за заменик-министерот, за органите во Министер-

ството и за секторите во Министерството. Нема никакви податоци за претходните министри или за претходните активности на институцијата. Од личното искуство на авторот, со оглед на тоа што пет години има работено во ова министерство, може да се каже дека со промената на секоја гарнитура, или со доаѓањето на секој нов министер, се поставуваше нова веб-страница, која започнуваше одново и одново да се полни со податоци. Сè што постоеше претходно, сите активности и настани, говори, изјави, интервјуа, прес-конференции, галерии итн. се бришеа. Како сè да започнуваше одново. Се правеше сосема нов дизајн на новата веб-страница, со нови содржини поврзани со активностите на новиот министер. Таа, од 2005 година до 2010, беше сменета трипати (и содржински и нејзиниот дизајн и боја), не содржи информации за претходните министри, односно за претходните активности на министерството како континуитет на една долгогодишна институција. На веб-страницата постојат линкови *Конкурси* (наведени од 2009), *Документи* (со линкови: *Формулари*, *Јавни повици*, *Отворено владино партнерство*, *Нострификација*), *Прописи* (со линкови за *закони*, *правилници*, *предлог-закони*).

Н. МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА

На насловната веб-страница постои линк *Архива*, но кога ќе се влезе на овој линк нема никаква содржина или податоци кои упатуваат на тоа дека се работи за вистински архивирани материјали од минатото на институцијата. Нема ни податоци за претходните министри за економија. Постои линк *Документи* во кој се наведени стратегии, секторски програми, формулари и програми на Министерството, но согласно датумите, тие се однесуваат на периодот после 2009 година.

I. МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО

На насловната веб-страница на ова министерство не е поставен линк *Архива*. Во делот *За Министерството* се поместени линковите: *Општи информации, Организациони единици, Органи во состав, Рурален развој, Проекти*. Во однос на податоци за претходните министри за земјоделство, шумарство и водостопанство, истите не се достапни на веб-страницата на Министерството. На страницата има посебни линкови за програми: *Јавни набавки, Закони, Подзаконски акти, Извештаи*, но со многу скудни податоци. Програмите датираат од 2012 година, јавните набавки од 2010, подзаконски акти воопшто не се поставени, а извештаите се од 2011-тата година. Единствено, содржински е пополнет делот *Закони*.

J. МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ

Министерството за транспорт и врски има поставено линк *Архива* на својата насловна веб-страница.

Во овој дел сместени се следниве документи⁴:

- Билтен на Министерството за транспорт и врски за месец декември 2011 - јануари 2012 - 2/10/2012;
- Акциона програма за унапредување на општините и животната средина - 7/11/2005;
- Унапредување на цивилната и воздушната пловидба - 7/5/2005;
- Итна поддршка за реконструкција и рехабилитација - 5/2/2005;

Во делот *Програма*, освен Програмата за работа за 2013, можат да се најдат програмите за работа на Министерството за 2007, 2009, 2010. Линкот *Регулатива* води до *Стратегији* (каде што е достапна една страте-

гија – Стратегијата за домување на Република Македонија, 2007-2012), *Закони во собраниска процедура, Закони во владина процедура, Подзаконски акти* (наведени од септември 2008). Податоци за поранешните министри нема.

K. МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО

Линкот *Архива* во периодот на истражувањето беше поставен во долниот дел од насловната веб-страница на ова министерство, како врска до соопштенија за настани, проекти, најави, огласи, новости за 2013 година, но делумно и за 2012. Од веб-страницата на Министерството може да се заклучи дека во 2013-тата година поажурно се складираат податоците и информациите за настаните и за активностите. Според начинот на уредување на веб-страницата, претпоставка е дека во иднина таа треба секторски да се дополнува со активности и со настани поврзани за одделни сектори. Во податоците за Министерството има линкови за министер, заменик-министер, државен секретар, државни советници, сектори, органи во состав, организација, огласи. Податоци за претходните министри - нема. Во делот *Легислатива* се наведени *Закони, Подзаконски акти* и *Одлуки*.

L. МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА

На веб-страницата на Министерството за култура не е поставен линк *Архива*. Во делот *За Министерството* сместени се податоци за министерот, заменик-министерот, државниот секретар, државните советници и за секторите. Нема податоци за претходните министри. Линкот *Легислатива* води до *Закони, Правилници* (поставени се пет артикли) и *Одлуки* (поставен е само еден артикл)⁵.

*М. МИНИСТЕРСТВО ЗА ЛОКАЛНА
САМОУПРАВА*

Исто како и кај претходното министерство и кај ова министерство нема линк *Архива* на насловната веб-страница. Податоци за претходните министри нема. Линкот *Закони* води до законите што се во надлежност на ова министерство, а линкот *Документи* отвора три пишани материјали: Стратешки план на министерството за локална самоуправа 2014-2016, Програма за спроведување на процесот на децентрализација и развој на локалната самоуправа во РМ 2011-2014, Акциски план на програмата за спроведување на процесот на децентрализација и развој на локалната самоуправа 2011-2014⁶.

*Н. МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И
ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ*

Нема линк *Архива* на насловната страница. Преку линкот *За Министерството* се отвораат линковите *Организација и систематизација*, *Заменик-министер*, *Државен секретар* и *Министри на МЖСПП*. Последниот линк води до листата на претходни министри, почнувајќи од периодот 1998 - 2000 година и од тогашниот министер Тони Поповски⁷.

Линкот *Документи/Стратегии, планови, физибилити студии/Регистри*⁸ нуди можност да се дојде до голем број податоци, меѓу кои:

- Одговори на ЕУ-прашалник
- Документи за средување на прекршочна постапка за овластените инспектори од МЖСПП
- Конвенции
- Мултилатерални/ Билатерални договори и меморандуми
- Стратегии и планови
- Други документи
- Физибилити студии

- Регистри
- Прирачници.

Понатаму, има посебен линк *Закони и подзаконски акти*, каде што се наведени законите од надлежност на ова министерство. Единствено на сајтот на ова министерство е наведена листата: Листа на законски и подзаконски прописи од областа на животната средина, почнувајќи од „Службен весник на РМ“ бр. 49/97 од 18.9.1997 год⁹. Во споредба со другите министерства, видливоста на минатото, пресликана преку веб-меморијата, е најзастапена кај ова министерство.

*О. МИНИСТЕРСТВО ЗА ИНФОРМАТИЧКО
ОПШТЕСТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА*

На насловната страница на министерството не е поставен линк *Архива*. Во делот *За Министерството*, наведени се надлежностите на министерството, Национална стратегија за развој на информатичко општество и акционен план и Национална стратегија за развој на електронски комуникации со информатички технологии, а овој линк води и до *Политика за квалитет* на услугите, процесите и вработените во министерството за информатичко општество и администрација. Во линкот *Документи*¹⁰ наведени се врските: *Извештаи* (од 2007, 2008, 2010, 2011 година); *Стратегии* (2010-2012, 2010-2015, 2011-2014); *Закони* (законите и законските прописи кои регулираат материји од надлежност на ова министерство); *Конкурси* (почнувајќи од 2011 година). Содржината што се отвора по линкот *Документи* може, во одреден дел, да ја отслика институционалната меморија, но од аспект на законски и подзаконски акти и стратегии. Ова е релативно ново министерство и очигледна е заложбата за документирање и за складирање на податоци, кои можеби, во догледно време,

би се сублимирале во посебна папка *Архива*. Со оглед дека се работи за ново министерство, секако дека нема податоци за претходни министри, затоа што од формирањето, па сè до денес, на чело на оваа институција е еден министер.

Поврзано со ова министерство, во контекст на институционалната веб-меморија, ќе го посочиме податокот дека на веб-страницата воопшто не стои и не може да се најде податокот кога се формирало и кога започнало да работи. Авторот на трудот беше упатен да користи други извори за да дојде до тој податок - во случајов експлицитен податок со кој започнува историјата на една институција и за кој сосема очекувано е дека може да се најде на веб-страницата на министерството.

Уште повеќе, затоа што станува збор за министерство во чија надлежност е развојот на информатичката технологија и кое треба да претставува пример за начинот на користење на современите технолошки алатки во функција на зачувување на институционалната меморија.

IV. СУМИРАН ПРЕГЛЕД

A. ЛИНК АРХИВА

Од резултатите од истражувањето, согласно направената анализа на веб-страниците на 15-те министерства во Република Македонија, се добива следниов табеларен приказ во однос на постоењето на линк *Архива* на веб-страниците на министерствата:

Табела 1. Девет министерства кои немаат линк *Архива* на насловната страница:

Министерства	Архива на насловна страница
Министерство за одбрана	НЕМА
Министерство за образование и наука	НЕМА (во период од 2005 до 2010 веб страницата - дизајн и содржина - се сменети 4 пати, со доаѓање на секој нов министер)
Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство	НЕМА – (Во Односи со јавноста има Соопштенија од 2009, како и Новости од 2009; и Јавни повици од 2009)
Министерство за култура	НЕМА – (Се архивираат соопштенијата во делот Односи со јавноста, почнувајќи од 2011 - актуелна министерка)
Министерство за труд и социјална политика	НЕМА – (Има Архива во делот Односи со јавноста каде што се поместени содржини за настани почнувајќи со активностите на претходниот министер - без наведен датум)
Министерство за финансии	НЕМА
Министерство за локална самоуправа	НЕМА* – (проверено последен пат на 27 август, во јули - постоеше нефункционален линк)
Министерство за животна средина и просторно планирање	НЕМА – (во делот Настани/кампањи и делот Извештаи има содржини уште од 2003 година; и во делот Односи со јавноста архивирани се соопштенија за јавноста од 2005 година - и тоа по месеци - како и Прес-клипинг со дневна хемеротека од 2005 година)
Министерство за информатичко општество и администрација	НЕМА – (Во Односи со јавноста можат да се најдат соопштенија и изјави од од 2006/2007 г.)

Табела 2. Шесте министерства кои имаат линк *Архива* на насловната страница:

Министерства	Архива на насловна страница
Министерство за внатрешни работи	ИМА (од 2002) Позитивен пример
Министерство за правда	ИМА (Архива на новости од 2005 г.)
Министерство за надворешни работи	ИМА (нефункционален)
Министерство за економија	ИМА (нефункционален)
Министерство за транспорт и врски	ИМА – (Пример: Архивата се состои од Билтен на Министерството за транспорт и врски за месец декември 2011 - јануари 2012 - 2/10/2012; Акциона програма за унапредување на општините и животната средина - 7/11/2005; Унапредување на цивилната и воздушната пловидба - 7/5/2005; Итна поддршка за реконструкција и рехабилитација - 5/2/2005)
Министерство за здравство	ИМА (Со податоци од 2012/2013)

В. Линк ИСТОРИЈАТ

На веб-страниците на министерствата, со исклучок на Министерството за финансии, воопшто не постои линк *Историјат*. Согласно, историјата на институциите не е достапна и не може да се прочита на веб-страниците на министерствата. Основните податоци на институцијата, кога е донесена одлука за нејзино формирање, во кои историски услови и околности, недоставаат во меморијата на институциите.

С. ПОРАНЕШНИ МИНИСТРИ

Податоци за поранешни министри има во пет министерства:

- **Министерство за одбрана** (Поранешните министри се наведени со фотографија, име и презиме и период во кој биле министри.)

- **Министерство за внатрешни работи** (Поранешните министри се наведени со фотографија, име и презиме и период во кој биле министри.)

- **Министерство за финансии** (Поранешните министри се наведени со фотографија, име и презиме и период во кој биле министри.)

- **Министерство за надворешни работи** (Направен е обид за наведување на имињата на министрите за надворешни работи во Владата на Република Македонија од осамостојувањето до денес, но тоа е технички несредено и непрегледно.)

- **Министерство за животна средина и просторно планирање** (покрај фотографија, име и презиме и период во кој биле министри, наведени се и нивните кратки биографии.)

Во останатите девет министерства нема податоци за поранешните министри (овде не е земено предвид Ми-

нистерството за информатичко општество и администрација, со оглед на неговото кратко постоење.)

D. ДОКУМЕНТИ/СТРАТЕГИИ/ЗАКОНИ

Во однос на постоењето линкови на кои се наведени документи/ стратегии/ закони/ конкурси/ извештаи, состојбата е значително подобра:

- Во сите 15 министерства постојат линкови, каде што можат да се најдат овие податоци.
- Постои неусогласеност - кај едно министерство се наведени само стратегиите, кај друго само одредени извештаи, билтени или конкурси (пример: кај Министерството за одбрана - само законите).
- Во однос на временската дистанца има различни датуми на започнување со складирањето податоци: 2007, 2008, 2009, 2011, 2012.
- Усогласеност има во однос на законите - сите министерства на своите веб-страници ги имаат наведено законските и подзаконските акти кои се во нивна надлежност. Наведени се како *Прописи, Регулатива, Легислатива, Донесени и предложени закони*.

V. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

Согласно добиените резултати од истражувањето, можат да се дадат следните заклучоци и препораки кои се во насока на давање придонес за зајакнување на дигиталната компонента на институционалната меморија, нејзина поголема транспарентност и достапност до граѓаните.

- Државните институции во Република Македонија активно се приклучуваат на современите

информатички трендови кои овозможуваат дигитално складирање на електронската меморија. Овој нагорен тренд е воочлив особено во последните години, кога веб-страниците на органите на државната управа започнаа засилено да ги одразуваат активностите на институциите.

- Официјалните Интернет-сајтови на државните институции содржат податоци за минатото на институцијата - за активностите, постапките, документите, кои биле донесени и важеле во одредено време, но сепак од нив не може јасно да се „прочита“ минатото на институцијата.
- Веб-страниците на министерствата, во најголем дел, претставуваат одраз на актуелните настани и активности.
- Потребно е зајакнување на дигиталната компонента на институционалната меморија, нејзина поголема транспарентност и достапност до граѓаните.
- Во насока на отфрлање на политиката на заборавање и игнорирање на сè што било претходно, *Историјатот* на институцијата треба да биде јасно одразен на веб-страниците на институциите со цел да се овозможи полесен пристап до дигиталната презервација на факти, знаења, концепти и на искуства од минатото и негување на политиката на помнење.
- Електронското складирање на знаењето во рамки на државните институции е од исклучително значење, особено во услови кога при промена на власта и промена на раководните структури во една институција следбениците можат да се соочат со проблеми при прибирањето на

дотогашната документација, од причини што доколку не била складирана – едноставно исчезнала од институцијата.

Забележлив е недостатокот на практиката да не се почнува „од почеток“ или од т.н. „празна страница“. Доколку не се негува политиката на помнење во една институција, нема да може да се искорени навиката за бришење на значајни податоци и на документираните написи од минатото. Нивното бришење претставува бришење на историјата и на меморијата на институцијата. Нивното зачувување е богатство - корисно за секоја потреба да се сирне во историјата и во минатото на институцијата. Сè треба да биде документирано и сочувано. Неуспехот да се зачува и да се пренесе институционална меморија, често резултира со недостиг на продуктивност, губење на вештини, со недостиг на инвенции и на континуитет во развојот на институцијата.

ЗАЕЛЕШКИ

- [1] Кога се вели актуелните, се мисли на периодот на истражувањето – јули и август 2013 година.
- [2] On line: <http://www.mfa.gov.mk/?q=node/240>
- [3] On line: <http://www.finance.gov.mk/node/2023>
- [4] On line: http://mtc.gov.mk/new_site/mk/default_t.asp?t=7
- [5] On line: <http://www.kultura.gov.mk/index.php/legislativa>
- [6] On line: <http://www.mls.gov.mk/channel/?ID=4>
- [7] On line: <http://www.moep.gov.mk/default-MK.asp?ItemID=21E5F3A3F4D2E545B7A7FE5EDD2ACD2E>
- [8] On line: <http://www.moep.gov.mk/default-mk.asp>
- [9] On line: http://www.moep.gov.mk/WBStorage/Files/Lista%20na%20zakonski%20i%20podzakonski%20akti%20vo%20nadleznost%20na%20MZSP%20podredeni%20po%20postapka_%20KOTOMVRI%202013.pdf
- [10] On line: <http://www.mioa.gov.mk/?q=node/2735>

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Barbara Levitt; James G. March, *Organizational Learning, Annual Review of Sociology*, Vol. 14. (1988), pp. 319-340. Available: <http://links.jstor.org/sici?sici=0360-0572%281988%2914%3C319%3AOL%3E2.0.CO%3B2-%23>
- [2] Christine Moorman and Anne S. Miner, The Impact of Organizational Memory on New Product Performance and Creativity, *Journal of Marketing Research* Vol. 34, No. 1, Special Issue on Innovation and New Products (Feb., 1997), pp. 91-106, Published by: American Marketing Association, Available: <http://www.jstor.org/stable/3152067>
- [3] Huber, G. P., "Organizational learning: The contributing processes and the literatures." *Organization Science*, 2: Special Issue: Organizational Learning: Papers in Honor of (and by) James G. March., 1991, 88-115.
- [4] J.-C. Spender, Organizational knowledge, learning and memory: three concepts in search of a theory, *Journal of Organizational Change, Management*, Vol. 9 No. 1, 1996 pp. 63-78, MCB University Press, 0953-4814 Available: http://www.jcspender.com/uploads/Spender_3concepts_JOCM_96_o31.pdf
- [5] Kim-Chi Wakefield Trinh, Will Mitchell, Organizational memory, Social retrieval and risk-based storage framework of organizational memory: Testing the performance impact of access to social and non-social sources, 2006, Available: <https://faculty.fuqua.duke.edu/~charlesw/s591/Bocconi-Duke/Papers/C05/2006-04-26-OrganisationalMemory.pdf>
- [6] Levitt, B., and J. G. March, "Organizational learning." *Annual Review of Sociology*, 1988, 14: 319-340.
- [7] Trinh, K., Organizational memory: Why does it matter? In C. Wankel (Ed.), *21st century management: A reference handbook*. (pp. II-461-II-471). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, 2008, Inc. doi:<http://dx.doi.org/10.4135/9781412954006.n95>
- [8] Walsh, James P.; Ungson, Gerardo Rivera, Organizational Memory, *Academy of Management. The Academy of Management Review*; Jan 1991; 16, 1; ABI/INFORM Global pg. 57. Available: http://skat.ihmc.us/rid=1255442505000_1811726224_21686/OrganizationalMemory%20-%20Walsh.pdf

ВЕБ-СТРАНИЦИ
(ПОСЕТЕНИ ВО ПЕРИОДОТ ЈУЛИ И АВГУСТ 2013):

- [1] Министерството за одбрана:
www.morgm.gov.mk
- [2] Министерството за внатрешни работи:
www.mvg.gov.mk
- [3] Министерството за правда:
www.pravda.gov.mk
- [4] Министерството за надворешни работи:
www.mfa.gov.mk
- [5] Министерството за труд и социјална политика:
www.mtsp.gov.mk
- [6] Министерството за финансии:
www.finance.gov.mk
- [7] Министерството за образование и наука:
www.mon.gov.mk
- [8] Министерството за економија:
www.economy.gov.mk
- [9] Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство:
www.mzsv.gov.mk
- [10] Министерството за транспорт и врски:
www.mtc.gov.mk
- [11] Министерството за здравство:
www.zdravstvo.gov.mk
- [12] Министерството за култура:
www.kultura.gov.mk
- [13] Министерството за локална самоуправа:
www.mls.gov.mk
- [14] Министерството за животна средина и просторно планирање:
www.moerrp.gov.mk
- [15] Министерството за информатичко општество и администрација:
www.mioa.gov.mk